

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K.

DATO 10. april 2018

JOURNAL NR.

SAK-2100112-7

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

SAGSBEHANDLER: SBS/BP

STATSADVOKATEN I
KØBENHAVN

KAMPMANNSGADE 1
1604 KØBENHAVN V

TELEFON 72 68 90 00

FAX 45 15 01 19

Tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder i de 5 sjællandske politikredse og Bornholms politi i 2017.

Indledning

Herved fremsender jeg mine bemærkninger vedrørende tilbageholdelse af børn under 15 år, der er mistænkt for en lovovertrædelse, i politikredsene henhørende under Statsadvokaten i København i 2017.

Jeg vedlægger de skemaer og rapporter, som er indsendt af politikredsene for 1. og 2. halvår 2017. Mine bemærkninger til de enkelte tilbageholdelser fremgår af samleskemaerne.

Bemærkninger

Der har også i 2017 i politikredsene været fokus på at begrænse tilbageholdelser af børn og på at sikre overholdelse af reglerne for tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder.

Statsadvokaturen har løbende, særligt i forbindelse med tilsynsbesøgene i 2017, drøftet indsatsen med kredsene på området.

Resultatet for 2017 og udviklingen i forhold til 2016.

Resultatet for 2017 fremgår i oversigtsform af skemaet nedenfor.

Tilbageholdelser og enerumsanbringelser i 2017:

	Tilbageholdelser 1. halvår	Enerum 1. halvår	Tilbageholdelser 2. halvår	Enerum 2. halvår	I alt
København	17	4	24	3	41 (7)
Københavns Vestegn	5	0	7	0	12 (0)
Nordsjælland	4	2	10	3	14 (5)
Midt- og Vestsjælland	4	0	5	0	9 (0)
Sydsjælland og Lolland Falster	3	1	0	0	3 (1)
Bornholm	0	0	0	0	0 (0)

STATSADVOKATEN

SIDE 2

Antal tilbageholdelser i alt: 79

Antal enerumsanbringelser i alt: 13

Tilbageholdelser:

1. Udviklingen i antallet af tilbageholdelser.

I 2014 var der i de sjællandske politikredse i alt 150 tilbageholdelser. I 2015 var der 72 tilbageholdelser. I 2016 var der 77 tilbageholdelser. I 2017 var der 79. Der er således tale om en svag stigning på 2 sager i antallet af tilbageholdelser fra 2016 til 2017.

Både i 2016 og 2017 er det landets største politikreds, København, der har foretaget hovedparten af tilbageholdelserne. Antallet af tilbageholdte her er steget fra 34 i 2016 til 41 i 2017. Også tallene for Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi samt Københavns Vestegns Politi er steget fra henholdsvis 1 i 2016 til 3 i 2017 (Sydsjælland) og 8 i 2016 til 12 i 2017 (Københavns Vestegn)

I de øvrige kredse – bortset fra Bornholm, som ingen tilbageholdelser har, ej heller i 2016 – er antallet af tilbageholdelser faldet i 2017. I Midt- og Vestsjællands Politi er tallet faldet fra 15 i 2016 til 9 i 2017, mens også Nordsjællands Politi havde et fald i antallet af tilbageholdte fra 19 i 2016 til 14 i 2017. Jeg finder denne udvikling positiv.

2. Antallet af tilbageholdelser der ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler i kapitel 75 b.

Den langt overvejende hovedpart af de foretagne tilbageholdelser i 2017 er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75b.

I 2017 er kun 7 tilbageholdelser ikke foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler. I 2015 og 2016 var antallet af sådanne tilbageholdelser 9.

I 1. halvår 2017 var der således 1 sag fra Nordsjællands politi, hvor der ikke var grundlag for tilbageholdelse i medfør af retsplejelovens regler, jf. kapitel 75b. Der var tale om en tilbageholdelse på 41 minutter for butikstyveri, hvor barnet i øvrigt erkendte (sag 3).

STATSADVOKATEN

SIDE 3

Herudover foretog Nordsjællands politi i 1. halvår 2017 3 tilbageholdelser ud over 6 timer, hvor der ikke var grundlag for udstrækningen udover de 6 timer. Der var tale om en sag vedrørende indbrud, hvor der skete tilbageholdelse i 6 timer og 15 minutter (sag 1), en sag vedrørende tyveri, hvor der skete tilbageholdelse i 6 timer og 55 minutter (sag 2) og en sag, hvor der skete tilbageholdelse i 7 timer og 5 minutter for overtrædelse af straffelovens § 119.

Politidirektøren i Nordsjællands politi er anmodet om at følge op på samtlige 4 ovennævnte sager, således at der sker indskærpelse af regelsættet om grundlaget for tilbageholdelser af unge under 15 år i kredsen.

I 1. halvår 2017 var der endvidere 1 sag fra Københavns politi, hvor der ikke var grundlag for den foretagne tilbageholdelse. Der var tale om en sag vedrørende lommetyveri. Det er oplyst, at politiet i sagen havde problemer med fastlæggelse af alder, men det fremgår også af sagen, at barnet havde id på sig, hvoraf det fremgik at vedkommende var under 15 år. (Sag 13).

I 2. halvår 2017 var der 1 sag fra Københavns Vestegns politi hvor en 13 årig blev tilbageholdt i 4 timer og 13 minutter, mistænkt for brugstyveri af en bil/færdselslovsovertrædelse. En medgerningsmand var på fri fod. Der skete imidlertid aldrig afhøring af den 13 årige på grund af træthed. Politidirektøren har ved indberetning af sagen anført, at afhøring af den 13 årige var "en af årsagerne til tilbageholdelsen". Uagtet at mistankegrundlag og kriminalitetskravet er opfyldt i sagen, er indikationskravet om at tilbageholdelsen skal være påkrævet for at forhindre yderligere lovovertrædelser eller sikre tilstedeværelsen efter min vurdering ikke opfyldt. Hvis der sker tilbageholdelse efter retsplejelovens regler med henblik på afhøring, så bør en afhøring også finde sted. Det bemærkes at der kan have været grundlag for tilbageholdelsen med hjemmel i regelsæt uden for retsplejeloven. (Sag nr. 7).

I 2. halvår 2017 var der endvidere 1 sag fra Midt og Vestsjællands politi, hvor en 13 årig blev tilbageholdt, mistænkt for butikstyveri. Politidirektøren har selv henledt opmærksomheden på, at den pågældende ikke burde have været indbragt til stationen i medfør af retsplejelovens regler.

Jeg bemærker, at antallet af tilbageholdelser på baggrund af sigtelser for enkeltstående butikstyveri ses at være faldet fra 32 sager i 2014, 9 i 2015, 3 i 2016 til 2 i 2017, hvilket jeg opfatter som en meget positiv udvikling. Det er min opfattelse at kredsene stadig har fokus på at særligt butikstyveri som udgangspunkt ikke kan begrunde tilbageholdelse af børn efter retsplejelovens regler.

STATSADVOKATEN

Enerumsanbringelser

SIDE 4

3. Udviklingen i antallet af enerumsanbringelser i forhold til det foregående år.

Der er sket et fald i antallet af enerumsanbringelser fra 15 i 2016 til 13 i 2017. Til sammenligning var antallet i 2015 blot 2, mens det i 2014 var 21.

Enerumsanbringelserne er næsten fordelt ligeligt over året med 7 i 1. halvår 2017 og 6 i 2. halvår 2017.

Både i 2016 og 2017 er det landets største politikreds, København, der har foretaget hovedparten af enerumsanbringelserne. Antallet af enerumsanbringelser i kredsene er mere end fordoblet fra 3 i 2016 til 7 i 2017. Også Nordsjællands politi har foretaget en stor del af det samlede antal enerumsanbringelser, men her er tallet faldet fra 8 i 2016 til 5 i 2017.

Den sidste enerumsanbringelse i 2017 er foretaget af Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi, som ikke havde nogen enerumsanbringelser i 2016.

Midt og Vestsjællands Politi har formået at nedbringe antallet af enerumsanbringelser fra 4 i 2016 til 0 i 2017, mens der ikke var nogen enerumsanbringelser hos Københavns Vestegns Politi og Bornholms Politi i hverken 2016 eller 2017, hvilket er positivt.

4. Antallet af enerumsanbringelser, der ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler i kapitel 75 b.

I 2017 er 5 enerumsanbringelser ikke foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Antal og bemærkninger vedrørende de konkrete sager.

Der har i 1. halvår af 2017 været 2 sager, hvor Nordsjællands politi har enerumsanbragt unge under 15 år, hvor anbringelsen ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler. Den ene sag vedrørte en enerumsanbringelse af en 13 årig i venterum, sammen med en medsigtet mor, i alt 6 timer og 55 minutter. Sagen omhandlede tyveri. Kredsen har oplyst, at enerumsanbringelsen med hjemmel i retsplejelovens regler alene varede 1 time og 25 minutter, hvorefter hjemlen overgik til politiloven. Længden af opholdet i venterummet fremgår dog ikke af skema eller sagsakter (sag nr. 2). I den anden sag skete der enerumsanbringelse i 7 timer og 5 minutter, hvilket er over den absolutte grænse på 6 timer for et enerumsophold. Sagen omhandlede overtrædelse af straffelovens § 119. Ifølge sagsakterne erkendte den 13 årige enerumsanbragte forholdet, og der er ikke i akterne oplysninger om "voldelig optræden" på politistationen, hvilket i øvrigt kunne have begrundet en enerumsanbringelse (sag nr. 4). Politidirektøren i Nordsjællands politi er anmodet om at følge op på begge sager, samt om at indskærpe regelsættet om grundlaget for enerumsanbringelser i kredsen.

STATSADVOKATEN

SIDE 5

Københavns Politi har i 1. halvår 2017 foretaget 1 enerumsanbringelse, der ikke var i overensstemmelse med retsplejelovens regelsæt. Der var tale om en anbringelse af en 11-årig i 8 timer og 6 minutter. Sagen vedrørte overtrædelse af straffelovens § 174 (sag nr. 7). Københavns politi har i forbindelse med indberetningen hertil selv henledt opmærksomheden på sagen, og har oplyst at udstrækningen af enerumsanbringelsen skyldes en kommunikationsfejl, samt at reglerne om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mindreårige på denne baggrund er blevet indskærpet overfor de ansvarlige.

Endvidere burde Københavns politis enerumsanbringelse i 1. halvår 2017 af en 14-årig ikke være udstrakt til 5 timer og 20 minutter i en sag vedrørende gaderøveri. Det er oplyst, at politiet i sagen havde problemer med fastlæggelse af id/alder, men det fremgår også af sagen, at barnet havde id på sig, hvoraf det fremgik at vedkommende var under 15 år. (Sag nr. 16). Københavns Politi har i forbindelse med indberetningen hertil selv henledt opmærksomhed på sagen, og har oplyst, at vagthavende fejlagtigt ikke var bekendt med at vedkommende var under 15 år.

Endelig har Sydsjællands og Lolland Falsters Politi i 1. halvår 2017 haft 1 enerumsanbringelse, der ikke var i overensstemmelse med regelsættet i retsplejelovens kapitel 75 b. Der var tale om en 14-årig, der var enerumsanbragt i 5 timer og 50 minutter. Sagen vedrørte tyveri i forening med andre. Også i denne sag er det oplyst, at fastlæggelsen af id/alder spillede en rolle for politiets behandling af sagen. Og også her fremgår det, at den enerumsanbragte var i besiddelse af id, hvoraf det fremgik at han var under 15 år (sag nr. 3). Politidirektøren er anmodet om at følge op på sagen.

Enerumsanbringelser ud over 6 timer.

Der har i 2 sager i 2017 været foretaget enerumsanbringelse ud over 6 timer, hvorved der er sket overtrædelse af retsplejelovens § 821a, stk. 4. 3. pkt.

En sag er fra Nordsjællands politi og er nævnt ovenfor, jf. sag nr. 4. Enerumsanbringelsen varede 7 timer og 5 minutter. Endvidere er der i Nordsjællands politi sket enerumsanbringelse i en sag, hvor den samlede enerumsanbringelse med hjemmel i såvel retsplejelovens regler og politiloven varede 6 timer og 55 minutter, og hvor beskrivelsen af grundlaget for såvel tilbageholdelsen og enerumsanbringelsen i akter og skema er uklar, hvilket jeg finder problematisk (sag nr. 2). Begge sager er som også tidligere nævnt, drøftet med Politidirektøren i Nordsjællands politi.

STATSADVOKATEN

SIDE 6

Den anden sag er fra Københavns politi, hvor der skete enerumsanbringelse af en 11-årig i 8 timer og 6 minutter. (Sag nr. 7 nævnt ovenfor).

Der er beklageligt, at der i 2017 fortsat er sket udstrækning af enerumsanbringelser over 6 timer i 2 sager. Antallet af sager, hvor der er sket fristoverskridelse ud over 6 timer er dog faldet fra 5 sager i 2016 til 2 i 2017. Jeg agter fortsat at følge området tæt i forbindelse med mit tilsynsarbejde i 2018.

Afsluttende bemærkninger.

Det er min opfattelse, at der i kredsene fortsat arbejdes med at holde fokus på området, og det er positivt, at både Midt- og Vestsjælland samt Nordsjællands politi har tilbageholdt færre unge under 15 år i 2017 sammenlignet med 2016. Derudover er det positivt, at Sydsjællands og Lolland-Falsters politi fortsat har ganske få tilbageholdelser. Omvendt ses en mindre stigning i antallet af tilbageholdelser hos såvel Københavns Politi og Københavns Vestegns Politi i 2017 i forhold til 2016.

For så vidt angår enerumsanbringelserne er det positivt, at det samlede antal er blevet nedbragt fra 15 i 2016 til 13 i 2017. Midt og Vestsjællands Politi samt Københavns Vestegns Politi har slet ikke foretaget nogen enerumsanbringelser i 2017, mens Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi kun foretog 1 enerumsanbringelse. I Nordsjællands Politi er udviklingen fra 2016 til 2017 ligeledes positiv, idet kredsene har nedbragt det samlede antal enerumsanbragte fra 8 til 5. Som den eneste kreds har Københavns politi imidlertid haft en stigning i antal enerumsanbringelser fra 3 i 2016 til 7 i 2018.

Særlig for så vidt angår Nordsjællands politis indberetning for 2. halvår 2017, bemærker jeg, at det samlede antal indberettede tilbageholdelser er anført som 13.

Som det også fremgår af Nordsjællands politis fremsendte skema for 2. halvår 2017, har kredsen imidlertid indberettet 3 tilbageholdelser, foretaget efter politiloven, som ikke er omfattet af nærværende indberetningsordning (sag nr. 6). Jeg har ikke medtalt disse 3 tilbageholdelser i den samlede opgørelse over tilbageholdelser, hvorfor det reelle antal samlede tilbageholdelser for kredsen i 2. halvår er: 10.

Jeg har ikke på baggrund af det hertil fremsendte materiale fra Nordsjællands politi vedrørende 2. halvår 2017, kunne tage stilling til grundlaget for tilbageholdelsen af en 13-årig, mistænkt for indbrud og brugstyveri (sag nr. 2), ligesom jeg heller ikke har kunnet vurdere grundlaget for enerumsanbringelserne af to unge på henholdsvis 13 og 14 år, der var mistænkt for røveri (sag nr. 5). Jeg er i dialog med kredsen om fremsendelse af yderligere oplysninger vedrørende sagerne. Eventuelle supplerende bemærkninger i den anledning vil blive eftersendt.

STATSADVOKATEN

SIDE 7

Kredsen har i øvrigt telefonisk oplyst, at man p.t. arbejder på et nyt actioncard vedrørende behandlingen af sager om tilbageholdelse af unge under 15 år, og at man også i 2018 vil have stort fokus på indskærpelse af regelsættet på området.

Statsadvokaturen har i løbet af 2017 efter aftale med Nordsjællands politi og Københavns politi forestået undervisning i begge kredse i henholdsvis juni og september måned af relevant personale (vagtchefgruppen og andre ledende medarbejdere), for på denne måde at sætte yderligere fokus på regelsættet i retsplejelovens kapitel 75 b, herunder særligt enerumsanbringelser og håndtering af sager vedrørende unge, der ikke umiddelbart kan identificeres og hvor alderen ikke kan fastslås, hvilke sager udgjorde en særlig udfordring i 2016.

Der er i 2017 stadig indberettet sager, hvor udstrækningen af tilbageholdelsen eller enerumsanbringelsen alene skyldes problemer i forhold til aldersfastsættelsen, herunder også sager, hvor den unge viste sig at have været i besiddelse af id, hvoraf det fremgik, at de var under 15 år. Jeg vil også i 2018, i samarbejde med kredsene, fastholde fokus på særligt disse sager.

Der er også fortsat en del eksempler på skemaer, der er utilstrækkeligt udfyldt. I 2017 har jeg således har bemærkninger til 43 (ud af 79) af skemaerne, ligesom jeg i 2016 også havde bemærkninger til over halvdelen af skemaerne. Manglerne i skemaerne vedrører stadig særligt beskrivelsen af grundlaget for tilbageholdelsen eller enerumsanbringelsen, eller udstrækningen af denne, samt manglende angivelse af, hvornår tilbageholdelse overgår fra at være hjemlet i retsplejelovens regler til fx politiloven. Kredsene er selv opmærksomme på problemstillingen, og jeg vil også i løbet af 2018 følge op på dette i forbindelse med mit almindelige tilsynsarbejde i kredsene.

I anledning af en konkret sag fra Københavns politi, hvor 4 unge blev tilbageholdt i en sag vedrørende forsætlig brandstiftelse efter straffelovens § 181, har jeg drøftet spørgsmålet om adgang til advokatbeskikkelse for unge under 15 år med Københavns politi. (2. halvår 2017, sag 2, 3, 4 og 5).

Det fremgår af retsplejelovens § 821 e, stk. 1, at der efter anmodning fra forældremyndighedens indehaver eller fra politiet kan beskikkes en advokat for en person under 15 år, når den pågældende efter en sags karakter eller omfang må antages at have et særligt behov for advokatbistand, og når den pågældende skal afhøres i anledning af mistanke om en lovovertrædelse, der i almindelighed ville medføre fængselsstraf. Ifølge Rigsadvokatens meddelelse om unge lovovertrædere, pkt. 2.1.5, tænkes bestemmelsen for eksempel anvendt i sager, hvor barnet risikerer at blive mødt med et meget stort erstatningskrav i anledning af den begåede kriminalitet.

Københavns politi har oplyst, at man som følge af den konkrete sag har indskærpet overfor personalet, at der i overensstemmelse med retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen, skal tilbydes advokatbistand til en mindreårig, der er mistænkt for en lovovertrædelse, såfremt den mindreårige har særligt behov herfor, bl.a. hvis denne risikerer at blive mødt af et meget stort erstatningskrav.

STATSADVOKATEN

SIDE 8

Jeg agter at drøfte punktet om mulighed for advokatbistand samt den generelle udvikling på området vedrørende tilbageholdelser og enerumsanbringelser af unge under 15 år på et møde her ved embedet i forsommeren 2018 med kvalitetscheferne for alle kredsene.

Med venlig hilsen

Birgitte Pock
Senioranklager